

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Δεκεμβρίου 2011

για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2011) 9380]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2012/21/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 106 παράγραφος 3,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 14 της Συνθήκης προβλέπει ότι η Ένωση, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 93, 106 και 107 της Συνθήκης, μεριμνά ούτως ώστε οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος να λειτουργούν βάσει αρχών και προϋποθέσεων που τους επιτρέπουν την εκπλήρωση του σκοπού τους.
- (2) Για να καταστεί δυνατή η διαχείριση ορισμένων υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος βάσει αρχών και υπό όρους που τους επιτρέπουν να εκπληρώσουν την αποστολή τους, ενδέχεται να κριθεί απαραίτητη η χορήγηση χρηματοδοτικής ενίσχυσης από το κράτος για να καλύψει το σύνολο ή μέρος του ειδικού κόστους που απορρέει από τις υποχρεώσεις της δημόσιας υπηρεσίας. Σύμφωνα με το άρθρο 345 της Συνθήκης, όπως έχει ερμηνευτεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αδιάφορο εάν η διαχείριση των εν λόγω υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος γίνεται από επιχειρήσεις του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα.
- (3) Το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης προβλέπει για το θέμα αυτό ότι οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη, ιδίως στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει, νομικά ή πραγματικά, την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Ωστόσο, αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάζει την ανάπτυξη των συναλλαγών σε βαθμό ο οποίος να αντίκειται στο συμφέρον της Ένωσης.

- (4) Το Δικαστήριο, στην υπόθεση Altmark ⁽¹⁾, αποφάνθηκε ότι οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται σωρευτικά τέσσερα κριτήρια. Πρώτον, η δικαιούχος επιχείρηση πρέπει να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ενώ η υποχρέωση αυτή πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη. Δεύτερον, οι βασικές παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιοριστεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια. Τρίτον, η αντιστάθμιση δεν πρέπει να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός ευλόγου κέρδους. Τέλος, όταν η επιλογή της επιχείρησης στην οποία πρόκειται να ανατεθεί η εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε συγκεκριμένη περίπτωση δεν πραγματοποιείται στο πλαίσιο διαδικασίας συνάψεως δημόσιας συμβάσεως, παρέχουσας τη δυνατότητα επιλογής του υποψηφίου που είναι σε θέση να παράσχει τις σχετικές υπηρεσίες με το μικρότερο για το κοινωνικό σύνολο κόστος, το επίπεδο της απαραίτητης αντιστάθμισης πρέπει να καθορίζεται βάσει αναλύσεως των δαπανών για μια μέση επιχείρηση, με χρηστή διαχείριση και κατάλληλα εξοπλισμένη με μεταφορικά μέσα.

- (5) Όταν δεν πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια, ενώ πληρούνται οι γενικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας συνιστούν κρατικές ενισχύσεις και εμπίπτουν στις διατάξεις των άρθρων 93, 106, 107 και 108 της Συνθήκης.

- (6) Επιπλέον της παρούσας απόφασης, τρία μέσα είναι σημαντικά για την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στις αντιστάθμισεις που χορηγούνται για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος:

- α) μια νέα ανακοίνωση για την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις

⁽¹⁾ Υπόθεση C-280/00 Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark [2003] Συλλογή I-7747.

αντισταθμίσεις που χορηγούνται για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ⁽¹⁾ αποσαφηνίζει την εφαρμογή του άρθρου 107 της Συνθήκης και τα κριτήρια της νομολογίας Altmark για αυτές τις αντισταθμίσεις.

β) ένας νέος κανονισμός, που προτίθεται να εκδώσει η Επιτροπή, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για την παροχή ΥΓΟΣ ορίζει ορισμένους προϋποθέσεις —συμπεριλαμβανομένου του ποσού της αντιστάθμισης— στο πλαίσιο των οποίων οι αντισταθμίσεις δημόσιας υπηρεσίας θα θεωρείται ότι δεν πληρούν όλα τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1.

γ) ένα αναθεωρημένο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή αντισταθμίσεων για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας ⁽²⁾ καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή θα αναλύει τις περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα απόφαση και οι οποίες θα πρέπει επομένως να κοινοποιούνται στην Επιτροπή.

(7) Η απόφαση της Επιτροπής 2005/842/EK, της 28ης Νοεμβρίου 2005, για την εφαρμογή του άρθρου 86 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ⁽³⁾ διευκρινίζει την έννοια και την έκταση της εξαίρεσης δυνάμει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης και θεσπίζει κανόνες που επιτρέπουν να ελέγχεται αποτελεσματικά κατά πόσον πληρούνται τα κριτήρια αυτής της διάταξης. Η παρούσα απόφαση αντικαθιστά την απόφαση 2005/842/EK και καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν υπόκεινται στην απαίτηση προηγούμενης κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον μπορούν να θεωρηθούν συμβίβαστες με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης.

(8) Οι εν λόγω ενισχύσεις μπορούν να κριθούν συμβίβαστες μόνον εφόσον χορηγούνται για να διασφαλισθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Καθίσταται σαφές από τη νομολογία ότι, ελλείψει τομεακής νομοθεσίας της Ένωσης που διέπει το αντικείμενο, τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά τον προσδιορισμό των υπηρεσιών που δύνανται να χαρακτηριζθούν ως γενικού οικονομικού συμφέροντος. Συνεπώς, καθήκον της Επιτροπής είναι να μεριμνά ώστε να μην υπάρχει πρόδηλο σφάλμα όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(9) Εφόσον πληρούνται μια σειρά από προϋποθέσεις, αντισταθμίσεις περιορισμένων ποσών σε επιχειρήσεις που έχουν αναλάβει να παράσχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν επηρεάζουν την ανάπτυξη των συναλλαγών και του ανταγωνισμού σε βαθμό ο οποίος θα αντέκειτο προς τα

συμφέροντα της Ένωσης. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να απαιτείται μεμονωμένη κοινοποίηση κρατικών ενισχύσεων για αντισταθμίσεις που υπολείπονται μιας ορισμένης ετήσιας αντιστάθμισης εφόσον ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της παρούσας απόφασης.

(10) Δεδομένης της ανάπτυξης του εμπορίου εντός της Ένωσης όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως καταδεικνύει, για παράδειγμα, η μεγάλη ανάπτυξη πολυεθνικών παρόχων σε ορισμένους τομείς οι οποίοι είναι μεγάλης σημασίας για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, κρίνεται σκόπιμο να τεθεί χαμηλότερο όριο για το ποσό της αντιστάθμισης που μπορεί να εξαιρεθεί της υποχρέωσης κοινοποίησης σύμφωνα με την παρούσα απόφαση, από εκείνο που είχε θέσει η απόφαση 2005/842/EK, επιτρέποντας ταυτόχρονα αυτό το ποσό να υπολογισθεί ως ο ετήσιος μέσος όρος κατά τη διάρκεια της περιόδου ανάθεσης.

(11) Τα νοσοκομεία και οι επιχειρήσεις που είναι υπεύθυνες για κοινωνικές υπηρεσίες και έχουν επιφορτισθεί με καθήκοντα υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Ειδικότερα, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, στις παρούσες οικονομικές συνθήκες και στο παρόν στάδιο ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς, οι κοινωνικές υπηρεσίες ενδέχεται να απαιτήσουν ένα ποσό ενίσχυσης πέραν του ορίου της παρούσας απόφασης για την αντιστάθμιση του κόστους παροχής δημόσιων υπηρεσιών. Υψηλότερο ποσό αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν δημιουργεί, αναγκαία, μεγαλύτερο κίνδυνο στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, επιχειρήσεις επιφορτισμένες με την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της παροχής κοινωνικής κατοικίας στους πολίτες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ή σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, που λόγω των απαιτήσεων φερεγγυότητας δεν είναι σε θέση να βρουν κατοικία υπό τους όρους της αγοράς, θα πρέπει επίσης να απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στην παρούσα απόφαση, ακόμη και αν το ποσό της παρεχόμενης αντιστάθμισης υπερβαίνει το καθοριζόμενο στην παρούσα απόφαση κατώτερο όριο. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει για νοσοκομεία που παρέχουν υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των υπηρεσιών αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών και των παρεπόμενων υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με τις κύριες δραστηριότητές τους, ιδίως στον τομέα της έρευνας. Για να επωφεληθούν από την απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης, οι κοινωνικές υπηρεσίες θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένες υπηρεσίες που εξυπηρετούν βασικές κοινωνικές ανάγκες όσον αφορά τη μακροχρόνια υγειονομική περίθαλψη, την παιδική μέριμνα, την πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας, την κοινωνική κατοικία, καθώς και την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων.

(12) Ο βαθμός στον οποίο ένα συγκεκριμένο μέτρο αντιστάθμισης επηρεάζει την ανάπτυξη των συναλλαγών και τον ανταγωνισμό εξαρτάται όχι μόνο από το μέσο ποσό αντιστάθμισης που λαμβάνεται ετησίως και από τον αντίστοιχο τομέα αλλά και από τη συνολική διάρκεια της περιόδου ανάθεσης. Εκτός αν μια μεγαλύτερη περίοδος αιτιολογείται από την ανάγκη για σημαντικές επενδύσεις, για παράδειγμα στον τομέα της κοινωνικής κατοικίας, η εφαρμογή της παρούσας απόφασης θα πρέπει συνεπώς να περιορίζεται σε περιόδους ανάθεσης που δεν υπερβαίνουν τα δέκα έτη.

⁽¹⁾ ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 4.

⁽²⁾ ΕΕ C 8 της 11.1.2012, σ. 15.

⁽³⁾ ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σ. 67.

- (13) Για να έχει εφαρμογή το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, η εν λόγω επιχείρηση πρέπει να έχει επιφορτισθεί ειδικά από το κράτος μέλος με τη διαχείριση συγκεκριμένης υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- (14) Για να διασφαλισθεί ότι πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπει το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης πρέπει να θεσπισθούν πιο συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά την ανάθεση της διαχείρισης υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος. Το ποσό της αντιστάθμισης μπορεί να υπολογισθεί και να ελεγχθεί σωστά μόνο εφόσον οι υποχρεώσεις της δημόσιας υπηρεσίας που αναλογούν στις επιχειρήσεις και οι τυχόν υποχρεώσεις που αναλογούν στο κράτος έχουν ορισθεί σαφώς σε μία ή περισσότερες πράξεις των αρμόδιων δημόσιων αρχών του οικείου κράτους μέλους. Η μορφή της πράξης μπορεί να ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, αλλά πρέπει να διευκρινίζονται, κατ' ελάχιστον, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, το ακριβές περιεχόμενο και η διάρκεια, καθώς και, όπου κρίνεται κατάλληλο, η γεωγραφική περιοχή των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας που επιβάλλονται, η χορήγηση των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που έχουν ενδεχομένως παραχωρηθεί και να περιγράφεται ο μηχανισμός αντιστάθμισης, καθώς και οι παράμετροι για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης και για την αποφυγή και την ανάκτηση της ενδεχόμενης υπεραντιστάθμισης. Προκειμένου να διασφαλίζεται διαφάνεια κατά την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, η πράξη ανάθεσης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει σχετική παραπομπή σε αυτήν.
- (15) Προκειμένου να αποφευχθούν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, η αντιστάθμιση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη του καθαρού κόστους παροχής της υπηρεσίας από την επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένου ενός ευλόγου κέρδους.
- (16) Η αντιστάθμιση που παρέχεται επιπλέον της απαιτούμενης για την κάλυψη του καθαρού κόστους διαχείρισης της υπηρεσίας από την επιχείρηση δεν είναι απαραίτητη για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και κατά συνέπεια συνιστά ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση που πρέπει να επιστραφεί στο κράτος. Η αντιστάθμιση που χορηγείται για τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, αλλά στην πραγματικότητα χρησιμοποιείται από την οικεία επιχείρηση για τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες σε άλλη αγορά για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στην πράξη ανάθεσης δεν είναι απαραίτητη για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και κατά συνέπεια μπορεί να συνιστά επίσης ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση που πρέπει να επιστραφεί.
- (17) Το καθαρό κόστος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη θα πρέπει να υπολογισθεί ως η διαφορά μεταξύ του κόστους διαχείρισης της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και των εσόδων από την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος ή, εναλλακτικά, ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους λειτουργίας με την υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας και του καθαρού κόστους ή κέρδους διαχείρισης χωρίς την υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Ειδικότερα, εάν η υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας προκαλεί μείωση των εσόδων, λόγω π.χ. ρυθμιζόμενων τιμολογίων, χωρίς να επηρεάζει το κόστος, το καθαρό κόστος εκπλήρωσης υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας θα πρέπει να μπορεί να καθοριστεί βάσει των απολεσθέντων εσόδων. Προκειμένου να αποφευχθούν αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, είναι επίσης απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη όλα τα έσοδα τα οποία αποφέρει η υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, δηλαδή οποιαδήποτε έσοδα τα οποία δεν θα είχε ο πάροχος χωρίς την ανάθεση της υποχρέωσης, στο πλαίσιο του υπολογισμού του ποσού της αντιστάθμισης. Εάν η εν λόγω επιχείρηση έχει ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα σε σχέση με δραστηριότητες άλλες πλην των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος για τις οποίες χορηγείται ενίσχυση και οι οποίες αποφέρουν κέρδη που υπερβαίνουν το εύλογο κέρδος ή απολαύει άλλων προνομίων που χορηγούνται από το κράτος, αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται στα έσοδα της, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό τους για τους σκοπούς του άρθρου 107 της Συνθήκης.
- (18) Το εύλογο κέρδος θα πρέπει να προσδιορίζεται ως το ποσοστό απόδοσης του κεφαλαίου, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους του κινδύνου, ή της απουσίας κινδύνου, που προκύπτει. Το ποσοστό απόδοσης του κεφαλαίου θα πρέπει να οριστεί ως ο συντελεστής εσωτερικής απόδοσης που πραγματοποιεί η επιχείρηση επί του επενδεδυμένου κεφαλαίου της κατά τη διάρκεια της περιόδου ανάθεσης.
- (19) Το κέρδος που δεν υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης δεν θα πρέπει να θεωρείται μη εύλογο. Σε αυτό το πλαίσιο, το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο θεωρείται ως το κατάλληλο ποσοστό απόδοσης για μια επένδυση μηδενικού κινδύνου. Η προσαύξηση των 100 μονάδων βάσης χρησιμεύει, μεταξύ άλλων, για την αντιστάθμιση του κινδύνου ρευστότητας που σχετίζεται με την παροχή κεφαλαίου το οποίο δεσμεύεται για τη λειτουργία της υπηρεσίας κατά την περίοδο της ανάθεσης.
- (20) Σε περιπτώσεις όπου η επιχείρηση στην οποία έχει ανατεθεί η υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν βαρύνεται με σημαντικό βαθμό εμπορικού κινδύνου, για παράδειγμα επειδή οι δαπάνες της για την παροχή της υπηρεσίας αντισταθμίζονται στο σύνολό τους, το κέρδος που υπερβαίνει το όριο αναφοράς του αντίστοιχου διατραπεζικού επιτοκίου συν 100 μονάδες βάσης δεν θα πρέπει να θεωρείται εύλογο.
- (21) Σε περίπτωση που, λόγω ειδικών περιστάσεων, δεν ενδείκνυται η χρήση του ποσοστού απόδοσης του κεφαλαίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να βασίζονται σε άλλους δείκτες του επιπέδου κέρδους για να διαπιστώνουν ποιο θα ήταν ένα εύλογο κέρδος, όπως η μέση απόδοση ιδίων κεφαλαίων, η απόδοση απασχολούμενου κεφαλαίου, απόδοση του ενεργητικού ή η απόδοση των πωλήσεων.
- (22) Για τον προσδιορισμό του εύλογου κέρδους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να θεσπίζουν κριτήρια με παροχή κινήτρων, ιδίως σε συνάρτηση με την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Η αύξηση της αποδοτικότητας δεν θα πρέπει να πραγματοποιείται εις βάρος της ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να καθορίζουν στόχους βελτίωσης της αποδοτικότητας στην πράξη ανάθεσης, στο πλαίσιο των οποίων το επίπεδο της αντιστάθμισης εξαρτάται από τον βαθμό εκπλήρωσης των στόχων. Η πράξη ανάθεσης μπορεί να προβλέπει, ότι εάν η

επιχείρηση δεν επιτύχει τους στόχους, η αντιστάθμιση πρέπει να μειώνεται βάσει μεθόδου υπολογισμού που προσδιορίζεται στην πράξη ανάθεσης, ενώ, εάν η επιχείρηση υπερβεί τους στόχους, η αντιστάθμιση μπορεί να αυξηθεί βάσει μεθόδου που προσδιορίζεται στην πράξη ανάθεσης. Οιεσδήποτε μορφές επιβράβευσης που συνδέονται με τη βελτίωση της παραγωγικότητας θα πρέπει να καθορίζονται σε επίπεδο τέτοιο ώστε να καθίσταται δυνατή η ισορροπημένη κατανομή αυτών των κερδών μεταξύ της επιχείρησης και του κράτους μέλους και/ή των χρηστών.

- (23) Το άρθρο 93 της Συνθήκης συνιστά *lex specialis* σε σχέση με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Θεσπίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στις αντισταθμίσεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των οδικών μεταφορών. Το άρθρο 93 ερμηνεύεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70.⁽¹⁾, ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες που ισχύουν για τις αντισταθμίσεις για την υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των δημόσιων επιβατικών μεταφορών. Η εφαρμογή του στις εσωτερικές πλωτές επιβατικές μεταφορές εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 εξαιρεί από την κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης κάθε αντιστάθμιση στον τομέα των χερσαίων μεταφορών η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του εν λόγω κανονισμού. Σύμφωνα με την απόφαση *Altmark*, οι αντισταθμίσεις στον τομέα των χερσαίων μεταφορών που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του άρθρου 93 της Συνθήκης δεν μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με τη Συνθήκη βάσει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης ή άλλων διατάξεων της Συνθήκης. Συνεπώς, η παρούσα απόφαση δεν εφαρμόζεται στον τομέα των οδικών μεταφορών.
- (24) Σε αντίθεση με τις χερσαίες μεταφορές, οι τομείς των θαλασσίων και των αεροπορικών μεταφορών εμπίπτουν στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Ορισμένοι κανόνες που εφαρμόζονται στις αντισταθμίσεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας στους τομείς των αεροπορικών και θαλασσίων μεταφορών περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με κοινούς κανόνες εκμετάλλευσης των αεροπορικών γραμμών στην Κοινότητα⁽²⁾ και στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3577/92 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 1992, για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των κρατών μελών (θαλάσσιες ενδομεταφορές/*cabotage*)⁽³⁾. Ωστόσο, σε αντίθεση με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, οι εν λόγω κανονισμοί δεν αναφέρονται στο συμβιβασμό των ενδεχόμενων στοιχείων κρατικής ενίσχυσης ούτε προβλέπουν απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Συνεπώς, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να εφαρμόζεται στις αντισταθμίσεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας στους τομείς των αεροπορικών και θαλασσιών μεταφορών, υπό την προϋπόθεση ότι οι αντισταθμίσεις αυτές, εκτός του ότι πληρούν τις προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης, τηρούν και τους τομεακούς κανό-

νες που περιλαμβάνονται στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 και (ΕΟΚ) αριθ. 3577/92, όπου αυτοί εφαρμόζονται.

- (25) Σε ειδικές περιπτώσεις αντιστάθμισης παροχής δημόσιας υπηρεσίας για αεροπορικές ή θαλάσσιες συνδέσεις με νησιά καθώς και για αεροδρόμια και λιμένες, που συνιστούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, ενδείκνυται να προβλεφθούν όρια με βάση τον μέσο ετήσιο αριθμό των επιβατών, δεδομένου ότι το στοιχείο αυτό απεικονίζει πιο εύστοχα την οικονομική πραγματικότητα των εν λόγω δραστηριοτήτων και τον χαρακτηρισμό τους ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- (26) Η απαλλαγή από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης για ορισμένες υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, δεν αποκλείει για τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κοινοποιούν σχέδια ειδικής ενίσχυσης. Σε περίπτωση τέτοιου είδους κοινοποίησης, ή αν η Επιτροπή αξιολογήσει κατά πόσον συμβιβάζεται ένα συγκεκριμένο μέτρο ενίσχυσης κατόπιν καταγγελίας ή αυτεπαγγέλτως, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης. Σε αντίθετη περίπτωση, το μέτρο αξιολογείται με βάση τις αρχές που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας.
- (27) Η παρούσα απόφαση πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 2006/111/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2006, για τη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημόσιων επιχειρήσεων καθώς και για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια εντός ορισμένων επιχειρήσεων⁽⁴⁾.
- (28) Η παρούσα απόφαση πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων της Ένωσης που ισχύουν στον τομέα του ανταγωνισμού, και ιδίως των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης.
- (29) Η παρούσα απόφαση πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διατάξεων της Ένωσης που ισχύουν στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.
- (30) Η παρούσα απόφαση πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των αυστηρότερων απαιτήσεων σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας που περιέχονται σε τομεακές νομοθετικές ρυθμίσεις της Ένωσης.
- (31) Θα πρέπει να θεσπιστούν μεταβατικές διατάξεις για τις επιμέρους ενισχύσεις που χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης. Καθεστώτα ενισχύσεων που τέθηκαν σε εφαρμογή σύμφωνα με την απόφαση 2005/842/ΕΚ πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά και να εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης για μια πρόσθετη περίοδο δύο ετών. Ενισχύσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης οι οποίες δεν χορηγήθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 2005/842/ΕΚ αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρούσα απόφαση θα πρέπει να θεωρούνται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά και να εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 293 της 31.10.2008, σ. 3.

⁽³⁾ ΕΕ L 364 της 12.12.1992, σ. 7.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 318 της 17.11.2006, σ. 17.

- (32) Η Επιτροπή σκοπεύει να επανεξετάσει την παρούσα απόφαση πέντε έτη μετά την έναρξη ισχύος της,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θέμα

Η παρούσα απόφαση καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσονται από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας, που χορηγούνται σε επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, οι οποίες εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- α) σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος με ετήσιο ποσό μικρότερο από 15 εκατ. ευρώ, σε τομείς άλλους από τον τομέα των μεταφορών και την υποδομή των μεταφορών.

Σε περίπτωση που το ποσό της αντιστάθμισης ποικίλλει κατά τη διάρκεια της ανάθεσης, το ετήσιο ποσό υπολογίζεται ως μέσος όρος των ετήσιων ποσών αντιστάθμισης που αναμένεται να πραγματοποιηθούν κατά την περίοδο ανάθεσης·

- β) σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος από νοσοκομεία που παρέχουν ιατρική περίθαλψη, καθώς και, κατά περίπτωση, υπηρεσίες αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών· η άσκηση παρεπόμενων δραστηριοτήτων που συνδέονται άμεσα με τις κύριες δραστηριότητες, ιδίως στον τομέα της έρευνας, δεν εμποδίζει, ωστόσο, την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου·

- γ) σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος που εξυπηρετούν κοινωνικές ανάγκες όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη υγειονομική περίθαλψη, την παιδική μέριμνα, την πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας, την κοινωνική κατοικία, καθώς και την περίθαλψη και την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων·

- δ) σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος όσον αφορά αεροπορικές ή ακτοπλοϊκές συνδέσεις με νησιά όπου η μέση ετήσια επιβατική κίνηση κατά τα δύο οικονομικά έτη που προηγούνται εκείνου της ανάθεσης της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, δεν υπερβαίνει τους 300 000 επιβάτες·

- ε) σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος όσον αφορά αεροδρόμια και λιμάνια όπου η

μέση ετήσια επιβατική κίνηση κατά τα δύο οικονομικά έτη που προηγούνται εκείνου της ανάθεσης της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, δεν υπερβαίνει τους 200 000 επιβάτες όσον αφορά τα αεροδρόμια και τους 300 000 επιβάτες όσον αφορά τα λιμάνια.

2. Η παρούσα απόφαση ισχύει μόνο όταν η περίοδος για την οποία η επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη. Όταν η περίοδος ανάθεσης υπερβαίνει τα δέκα έτη, η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται μόνο στον βαθμό που απαιτείται σημαντική επένδυση από τον πάροχο της υπηρεσίας, η οποία χρειάζεται να αποσβεστεί για μεγαλύτερη χρονική περίοδο σύμφωνα με γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.

3. Εάν, κατά τη διάρκεια της ανάθεσης, οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης σταματήσουν να πληρούνται, απαιτείται η κοινοποίηση της ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

4. Στον τομέα των αεροπορικών και θαλασσιών μεταφορών, η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται μόνο στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος όπως αναφέρεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, οι οποίες είναι σύμφωνες με τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 και, αντίστοιχα, (ΕΚ) αριθ. 3577/92, όπου αυτοί εφαρμόζονται.

5. Η παρούσα απόφαση δεν εφαρμόζεται σε κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται στον τομέα των οδικών μεταφορών.

Άρθρο 3

Συμβιβασίμο και απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης

Οι κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσονται από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, υπό τον όρο ότι πληροί τις προϋποθέσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη ή άλλη τομεακή νομοθεσία της Ένωσης.

Άρθρο 4

Ανάθεση

Η διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος πρέπει να ανατίθεται στη σχετική επιχείρηση με μία ή περισσότερες πράξεις, η μορφή των οποίων προσδιορίζεται από το κάθε κράτος μέλος. Η πράξη ή οι πράξεις αυτές περιλαμβάνουν ιδίως τα ακόλουθα:

- α) το περιεχόμενο και τη διάρκεια των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας·

- β) τις επιχειρήσεις και, κατά περίπτωση, τη γεωγραφική περιοχή που αφορούν·

- γ) τη φύση των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που έχουν ενδεχομένως παραχωρηθεί στην επιχείρηση από την αρχή ανάθεσης·
- δ) την περιγραφή του μηχανισμού αντιστάθμισης και τις παραμέτρους για τον υπολογισμό, τον έλεγχο και την αναθεώρηση της αντιστάθμισης·
- ε) τις ρυθμίσεις για την αποφυγή και την ανάκτηση της ενδεχόμενης υπεραντιστάθμισης· και
- στ) παραπομπή στην παρούσα απόφαση.

Άρθρο 5

Αντιστάθμιση

1. Το ποσό της αντιστάθμισης δεν υπερβαίνει εκείνο που απαιτείται για να καλυφθεί το καθαρό κόστος εκτέλεσης των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου κέρδους.
2. Το καθαρό κόστος μπορεί να υπολογισθεί ως η διαφορά μεταξύ του κόστους όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 και των εσόδων όπως ορίζονται στην παράγραφο 4. Εναλλακτικά, αυτό μπορεί να υπολογισθεί ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους λειτουργίας της επιχείρησης με υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας και του καθαρού κόστους ή κέρδους διαχείρισης για την ίδια επιχείρηση χωρίς την εν λόγω υποχρέωση.
3. Το κόστος που λαμβάνεται υπόψη περιλαμβάνει όλο το κόστος διαχείρισης της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Ο υπολογισμός του κόστους γίνεται σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές αρχές λογιστικής, ως ακολούθως:
- α) όταν οι δραστηριότητες της επιχείρησης περιορίζονται στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, δύναται να λαμβάνεται υπόψη όλο το σχετικό κόστος·
- β) όταν η επιχείρηση αναπτύσσει επίσης δραστηριότητες εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, μόνο το κόστος που συνδέεται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να ληφθεί υπόψη·
- γ) το κόστος που αναλογεί στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να καλύπτει κάθε άμεσο κόστος για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, καθώς και κατάλληλη συμμετοχή στο σταθερό κόστος της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και των άλλων δραστηριοτήτων·

- δ) το κόστος που συνδέεται με επενδύσεις, ιδίως εκείνες που αφορούν υποδομές, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη, εφόσον είναι απαραίτητο για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

4. Τα έσοδα που λαμβάνονται υπόψη περιλαμβάνουν τουλάχιστον όλα τα έσοδα που προκύπτουν από την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, ανεξάρτητα αν τα έσοδα χαρακτηρίζονται ως κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης. Εάν η εν λόγω επιχείρηση έχει ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα σε σχέση με δραστηριότητες άλλες πλιν των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος για τις οποίες χορηγείται ενίσχυση, οι οποίες αποφέρουν κέρδη που υπερβαίνουν το εύλογο κέρδος ή απολαύει άλλων προνομίων που χορηγούνται από το κράτος, αυτά περιλαμβάνονται στα έσοδά της, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό τους για τους σκοπούς του άρθρου 107 της Συνθήκης. Το οικείο κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι τα κέρδη που προκύπτουν από άλλες δραστηριότητες εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος πρέπει να διατίθενται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει για τη χρηματοδότηση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

5. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, ως «εύλογο κέρδος» νοείται το ποσοστό απόδοσης του κεφαλαίου που θα χρειαζόταν μια τυπική επιχείρηση για να σταθμίσει εάν θα παράσχει ή όχι την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης ανάθεσης, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο του κινδύνου. Το ποσοστό απόδοσης του κεφαλαίου θα πρέπει να οριστεί ως ο συντελεστής εσωτερικής απόδοσης που πραγματοποιεί η επιχείρηση επί του επενδεδυμένου κεφαλαίου της κατά τη διάρκεια της περιόδου ανάθεσης. Το επίπεδο κινδύνου εξαρτάται από τον εμπλεκόμενο τομέα, τον τύπο της υπηρεσίας και τα χαρακτηριστικά της αντιστάθμισης.

6. Για τον προσδιορισμό του εύλογου κέρδους, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν κριτήρια με παροχή κινήτρων, ιδίως σε συνάρτηση με την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Η αύξηση της αποδοτικότητας δεν πρέπει να πραγματοποιείται εις βάρος της ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας. Οιεσδήποτε μορφές επιβράβευσης που συνδέονται με τη βελτίωση της παραγωγικότητας καθορίζονται σε επίπεδο τέτοιο ώστε να καθίσταται δυνατή η ισορροπημένη κατανομή αυτών των κερδών μεταξύ της επιχείρησης και του κράτους μέλους και/ή των χρηστών.

7. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, εύλογο σε κάθε περίπτωση θεωρείται ένα ποσοστό απόδοσης του κεφαλαίου που δεν υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης. Το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο είναι εκείνο του οποίου η λήξη και η διάρκεια αντιστοιχούν στη λήξη και τη διάρκεια της πράξης ανάθεσης. Σε περίπτωση που η παροχή της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν συνδέεται με έναν ουσιαστικό εμπορικό ή συμβατικό κίνδυνο, ιδίως όταν το καθαρό κόστος για την παροχή της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος ουσιαστικά αντισταθμίζεται εκ των υστέρων στο σύνολό του, το εύλογο κέρδος δεν μπορεί να υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο προσαυξημένο κατά 100 μονάδες βάσης.

8. Σε περίπτωση που, λόγω ειδικών περιστάσεων δεν ενδείκνυται η χρήση του ποσοστού απόδοσης του κεφαλαίου, τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται σε δείκτες του επιπέδου κέρδους άλλους από το ποσοστό απόδοσης κεφαλαίου για να διαπιστώνουν ποιο θα πρέπει να είναι το εύλογο κέρδος, όπως η μέση απόδοση ιδίων κεφαλαίων, η απόδοση απασχολούμενου κεφαλαίου, η απόδοση του ενεργητικού ή η απόδοση των πωλήσεων. Ως «απόδοση» νοείται το κέρδος προ τόκων και φόρων για το εν λόγω έτος. Ο μέσος όρος απόδοσης υπολογίζεται χρησιμοποιώντας κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης τον συντελεστή προεξόφλησης όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης ⁽¹⁾. Όποιοι δείκτες και αν επιλεγεί, το κράτος μέλος πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλει στην Επιτροπή, εφόσον του ζητηθεί, στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το κέρδος δεν υπερβαίνει αυτό που θα χρειαζόταν μια τυπική επιχείρηση για να σταθμίσει εάν θα παράσχει ή όχι την υπηρεσία, για παράδειγμα, παρέχοντας αναφορές σε αποδόσεις οι οποίες επιτεύχθηκαν σε παρόμοιους τύπους συμβάσεων, η ανάθεση των οποίων έγινε υπό ανταγωνιστικούς όρους.

9. Εφόσον η επιχείρηση ασκεί δραστηριότητες που εμπίπτουν τόσο εντός όσο και εκτός του πεδίου των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, στην εσωτερική λογιστική της πρέπει να καταχωρίζονται ξεχωριστά τα έξοδα και τα έσοδα που συνδέονται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και εκείνα που αφορούν τις υπόλοιπες υπηρεσίες, καθώς και οι παράμετροι κατανομής των εξόδων και των εσόδων. Το κόστος που συνδέεται με δραστηριότητες οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος καλύπτει το σύνολο του άμεσου κόστους, κατάλληλη συμμετοχή στο κοινό κόστος και μια εύλογη απόδοση των κεφαλαίων. Για το κόστος αυτό δεν χορηγείται αντιστάθμιση.

10. Τα κράτη μέλη ζητούν από την επιχείρηση να επιστρέψει την τυχόν εισπραχθείσα υπεραντιστάθμιση.

Άρθρο 6

Έλεγχος της υπεραντιστάθμισης

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αντιστάθμιση που χορηγείται για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση και, ιδίως, ότι η επιχείρηση δεν λαμβάνει αντισταθμίσεις πέραν του ποσού που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν αποδεικτικά στοιχεία κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Διενεργούν τακτικούς ελέγχους, ή μεριμνούν για τη διενέργεια τέτοιων ελέγχων, τουλάχιστον ανά τριετία κατά την περίοδο ανάθεσης, καθώς και στο τέλος της εν λόγω περιόδου.

2. Όταν μια επιχείρηση λαμβάνει αντιστάθμιση πέραν του ποσού που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5, το κράτος μέλος ζητεί από την επιχείρηση να επιστρέψει την τυχόν εισπραχθείσα υπεραντιστάθμιση. Οι παράμετροι για τον υπολογισμό της αντιστάθμισης ενημερώνονται για το μέλλον. Όταν το ποσό της υπεραντιστάθμισης δεν υπερβαίνει το 10 % του ποσού της μέσης ετήσιας αντιστάθμισης, η εν λόγω υπεραντιστάθμιση μπορεί να μεταφερθεί στην επόμενη περίοδο και να αφαιρεθεί από το ποσό της αντιστάθμισης που οφείλεται για την περίοδο αυτή.

⁽¹⁾ EE C 14 της 19.1.2008, σ. 6.

Άρθρο 7

Διαφάνεια

Για αντιστάθμιση άνω των 15 εκατ. ευρώ που χορηγείται σε επιχείρηση η οποία ασκεί επίσης δραστηριότητες εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, το οικείο κράτος μέλος δημοσιεύει τις ακόλουθες πληροφορίες στο διαδίκτυο ή με άλλο κατάλληλο μέσο:

α) την πράξη ανάθεσης ή περιληψη που περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4·

β) τα ποσά της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην επιχείρηση σε ετήσια βάση.

Άρθρο 8

Διάθεση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη τηρούν διαθέσιμες, για όλη τη διάρκεια της περιόδου ανάθεσης και για τουλάχιστον δέκα έτη από το τέλος της περιόδου ανάθεσης, όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για να διαπιστωθεί αν οι αντισταθμίσεις που έχουν χορηγηθεί συμβιβάζονται με την παρούσα απόφαση.

Εφόσον ζητηθεί γραπτώς από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη της κοινοποιούν όλες τις πληροφορίες που θεωρεί απαραίτητες προκειμένου να διαπιστώσει αν τα ισχύοντα μέτρα αντιστάθμισης συμβιβάζονται με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 9

Εκθέσεις

Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση ανά τρία έτη σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας απόφασης. Οι εκθέσεις παρέχουν αναλυτική επισκόπηση της εφαρμογής της παρούσας απόφασης για τις διάφορες κατηγορίες υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 και περιλαμβάνουν:

α) περιγραφή της εφαρμογής της παρούσας απόφασης στις υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο της, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων στο εσωτερικό εταιρείας·

β) το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας απόφασης με ανάλυση ανά οικονομικό τομέα των δικαιούχων·

γ) μια ένδειξη που υποδηλώνει κατά πόσον, για έναν συγκεκριμένο τύπο υπηρεσίας, η εφαρμογή της παρούσας απόφασης προκαλέσει δυσκολίες ή παράπονα από τρίτους·

και

δ) τυχόν άλλες πληροφορίες αναφορικά με την εφαρμογή της παρούσας απόφασης οι οποίες απαιτούνται από την Επιτροπή και πρέπει να καθορίζονται εν ευθέτω χρόνω πριν από την υποβολή της έκθεσης.

Η πρώτη έκθεση υποβάλλεται έως τις 30 Ιουνίου 2014.

Άρθρο 10

Μεταβατικές διατάξεις

Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται σε μεμονωμένες ενισχύσεις και καθεστώτα ενισχύσεων ως ακολούθως:

α) Οποιοδήποτε καθεστώς ενισχύσεων που τέθηκε σε εφαρμογή πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης, το οποίο ήταν συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά και εξαιρείτο από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με την απόφαση 2005/842/ΕΚ, εξακολουθεί να είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά και να εξαιρείται από την υποχρέωση κοινοποίησης για μια πρόσθετη περίοδο δύο ετών.

β) Οποιοσδήποτε ενισχύσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης, οι οποίες δεν

ήταν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά ούτε εξαιρούντο από την υποχρέωση κοινοποίησης σύμφωνα με την απόφαση 2005/842/ΕΚ, αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρούσα απόφαση, είναι συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά και εξαιρούνται από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης.

Άρθρο 11

Κατάργηση

Η απόφαση 2005/842/ΕΚ καταργείται.

Άρθρο 12

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει στις 31 Ιανουαρίου 2012.

Άρθρο 13

Αποδέκτες

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 2011.

Για την Επιτροπή

Joaquín ALMUNIA

Αντιπρόεδρος